

สถาบัน THE BEST CENTER

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com;

www.facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

นักพัฒนาสังคม ปฏิบัติการ

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ประกอบด้วย

- ▶ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- ▶ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านพัฒนาสังคมและที่เกี่ยวข้อง
เช่น การพัฒนาศักยภาพสตรี การส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว
ความรู้เกี่ยวกับงานสารบรรณ สิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ
วินัยและการรักษาวินัยของข้าราชการ

เปิดติวครบวงจร ทุกหน่วยงานสอบ และติวทางไปรษณีย์
ติดต่อ 02-3186868, 02-3141492

ศูนย์รวมคู่มือเตรียมสอบและแนวข้อสอบ มีวางจำหน่ายตามศูนย์หนังสือทั่วประเทศ
หรือ www.thebestcenter.com

E-book download ติดต่อไลน์ Id Line : 0627030008

260.-

คู่มือเตรียมสอบ
นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ราคา 260.-

คำนำ

ชุดคู่มือเตรียมสอบนักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบันได้เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมตัวสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มเป็นมีเนื้อหาความรู้ที่ได้กำหนดในการสอบโดยมีการเจาะเนื้อหา พร้อมเจาะแนวข้อสอบที่น่าสนใจพร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออ้อมรับข้อบกพร่องใด ๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุก ๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ความเป็นมา หน้าที่ ภารกิจ วิสัยทัศน์ โครงสร้าง	1
➤ยุทธศาสตร์กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (พ.ศ. 2560-2564)	7
➤พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	31
➤ระเบียบกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวว่าด้วยการช่วยเหลือสตรีหรือครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคมพ.ศ. ๒๕๖๐	38
➤การพัฒนาศักยภาพสตรี	41
➤การส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว	70
➤ความรู้เกี่ยวกับ งานสารบรรณ	91
●เจาะข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ชุดที่ 1.	107
●เจาะข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ชุดที่ 2.	141
●เจาะข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ชุดที่ 3	170
●เจาะข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547	184
➤สิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ	198
📖วินัยและการรักษาวินัยข้าราชการ	
➤วินัยข้าราชการพลเรือน และการรักษาวินัย	220
➤วินัยลูกจ้างประจำ และขั้นตอนการดำเนินการทางวินัย	240
➤วินัยพนักงานราชการ และขั้นตอนการดำเนินการทางวินัย	246
●แนวข้อสอบ ความรู้เกี่ยวกับ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	248
●แนวข้อสอบ วินัยและการรักษาวินัยของข้าราชการ	251
●แนวข้อสอบ นักวิชาการพัฒนาสังคม	253
●เจาะข้อสอบ ความรู้ทั่วไป เศรษฐกิจ สังคม	269

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

➤ ประวัติความเป็นมา

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามที่รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูประบบราชการ โดยยุบหน่วยงานที่กระจายอยู่ในหลายกระทรวง มาจัดตั้ง กระทรวงและหน่วยงานระดับกรมขึ้นใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น สำนักงาน กิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็น อีกหนึ่งหน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่ อาศัยอำนาจตาม

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 มาตรา 17

- พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2545 มาตรา 35 (1)

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2545 ในการจัดตั้ง สำนักงานนี้ มีการรวมหน่วยงาน 3 หน่วยงานเข้าด้วยกัน คือ

1. สำนักรายการรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะสำนักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ จำนวน 43 อัตรา

2. กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมการพัฒนาชุมชน เฉพาะฝ่ายพัฒนาสตรี ในกองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน จำนวน 18 อัตรา

3. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 164 อัตรา เฉพาะ บางส่วนของ

3.1 กองความมั่นคงแห่งสังคม

3.2 กองนิคมสร้างตนเอง

3.3 กองบริการชุมชน

3.4 กองสงเคราะห์ชาวเขา

3.5 กองสัมมาอาชีวะสงเคราะห์

➤ หน้าที่

1. เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริม การพัฒนา ศักยภาพ การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรี ครอบครัวผู้ประสบปัญหาจากการค้า ประเวณี และผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และองค์กรระหว่างประเทศ ในการดำเนินการตามนโยบาย พันธกรณี อนุสัญญา และความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสตรีครอบครัว ผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี และผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

3. เสริมสร้างมาตรการ กลไกในการพัฒนาศักยภาพ ความเสมอภาคและความเท่าเทียม ระหว่างเพศ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีและผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด การป้องกันการค้าประเวณีและคุ้มครองผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี การคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การรับรอง และการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งขององค์กรภาคเอกชนด้านสตรีและครอบครัว รวมทั้งองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

5. บริหารจัดการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสตรี ครอบครัว ผู้ประสบ ปัญหาจากการค้าประเวณี และผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

6. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการแก้ไขและพัฒนาสตรี ครอบครัว ผู้กระทำหรือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี ผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดและผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

7. จัดบริการสวัสดิการสังคม การให้ความช่วยเหลือ คุ้มครอง แก้ไข เยียวยา บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาศักยภาพของสตรี ผู้กระทำหรือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้ที่ถูกศาลสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ ผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี รวมทั้งผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

➤ภารกิจหน้าที่ของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

1. พัฒนาและเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพของสตรี ความเสมอภาคของหญิงและชาย และความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว เพื่อความมั่นคงในการดำรงชีวิต

2. เสริมสร้างและพัฒนามาตรการ กลไกในการส่งเสริมศักยภาพของสตรี ความเสมอภาคของหญิงและชาย และความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว

3. ส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการและทรัพยากรในการดำเนินการของเครือข่าย เพื่อส่งเสริม ศักยภาพ สร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมของหญิงและชาย และความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว

4. ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้มีการดำเนินการตามพันธกรณี ข้อตกลง และความร่วมมือระหว่างประเทศ

5. ส่งเสริมและประสานการดำเนินการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีตามกฎหมาย

6. วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพ ความเสมอภาคและความเป็นธรรมของหญิงและชาย และความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว

7. กำหนดมาตรฐาน กำกับดูแล และติดตามประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด

8. ประสานข้อมูลด้านการส่งเสริมศักยภาพ ความเสมอภาค ความเป็นธรรมของหญิงและชาย และความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว

9. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

➤ข้อมูลพื้นฐาน

หน่วยงานต้นสังกัด : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

➤พันธกิจ :

1. เสนอและพัฒนานโยบาย มาตรการ กฎหมายและกลไกด้าน การพัฒนาศักยภาพและสถานภาพสตรี รวมทั้งการส่งเสริมความเสมอภาคและเท่าเทียมระหว่างเพศ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

2. ป้องกัน คุ่มครองพิทักษ์สิทธิและสวัสดิภาพ และการจัดสวัสดิการสังคมแก่สตรีและครอบครัว

3. ส่งเสริม สนับสนุนการบูรณาการร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพและสถานภาพสตรี ความเสมอภาคระหว่างเพศ ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว และการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

4. พัฒนาบุคลากร ระบบบริหารจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

➤วิสัยทัศน์ :

ยกระดับสถานภาพสตรี สร้างครอบครัวเข้มแข็ง บนพื้นฐานของสังคมแห่งสิทธิ โอกาสและความเสมอภาค ลดการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ

➤ค่านิยมองค์กร

" มืออาชีพ จริยธรรม ภาวะผู้นำ ทำงานเป็นทีม "

➤ภารกิจหลัก

ตามกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2545

กฎกระทรวงฯ ได้กำหนดให้หน่วยงานมีภารกิจในการพัฒนาศักยภาพสตรี การส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย และการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยการกำหนดนโยบาย มาตรการ กลไกการส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนด เพื่อให้สตรีได้รับการพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ มีความเสมอภาคและเป็นธรรมทางสังคม และมุ่งสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมศักยภาพของหญิงและชายให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนและสังคม ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพ ยกระดับคุณภาพชีวิต การมีส่วนร่วมของสตรี และส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

➤ ผู้บริหาร :

นายเลศปัญญา บุรณบัณฑิต

อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

นางพรสม เปาปราโมทย์

รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

นายวิศิษฐ์ เดชเสน

รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว


```
graph TD; A[อธิบดี  
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว] --> B[รองอธิบดี  
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว]; A --> C[รองอธิบดี  
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว]; B --> D[(2)]; C --> E[(2)]; D --> F[(30)]; D --> G[(30)]; E --> H[(30)]; E --> I[(30)];
```

อธิบดี
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

รองอธิบดี
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

รองอธิบดี
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

(2)

(2)

(30)

(30)

(30)

(30)

[illegible]

ข้อมูล ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559

ยุทธศาสตร์กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๑. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทาง การบริหารประเทศ ขณะนี้ได้มีการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีแล้ว และคณะกรรมการฯ จะได้เสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ดังกล่าวเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ก่อนนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบต่อไป

ร่างกรอบแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๘) กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มียุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำยุทธศาสตร์ของกระทรวงเช่นเดียวกัน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ที่จะเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาคนและสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน” และมีประเด็นยุทธศาสตร์รวม ๔ ด้าน ได้แก่ สร้างภูมิคุ้มกันและส่งเสริมโอกาสทางสังคม บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง เสริมสร้างประสิทธิภาพทางสังคมในลักษณะการพัฒนาศักยภาพและการสร้างเครือข่าย ผนึกกำลังทางสังคมจากทุกภาคส่วนและเสริมสร้างธรรมาภิบาล และจัดระบบสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมีภารกิจที่สอดคล้องกับร่างกรอบแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๘) ในส่วนของยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ซึ่งเน้นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในวัยแรงงานให้มีการพัฒนาสมรรถนะเพื่อสร้างผลิตภาพ ให้มีความรู้ทางการเงิน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเงินของตนเองและครอบครัว เสริมสร้างศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะ วางรากฐานการพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะ และให้สร้างความสมดุลระหว่างการทำงาน การใช้ชีวิตส่วนตัว และครอบครัว และยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง โอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพของบุคคล ส่งเสริมบทบาทของสตรี สร้างความมั่นคงทางด้านรายได้และการออม การได้รับบริการด้าน การศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง สร้างหลักประกันทางรายได้ให้แรงงานนอกระบบที่มีรายได้น้อย การจัดพื้นที่สาธารณะที่มีความปลอดภัยและเข้าถึงได้ง่าย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นฐานที่มี

การจัดการทุนในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ทั้งทุนทางทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางปัญญา เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังต้องขับเคลื่อนให้ตอบสนองกับยุทธศาสตร์ของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ด้วย

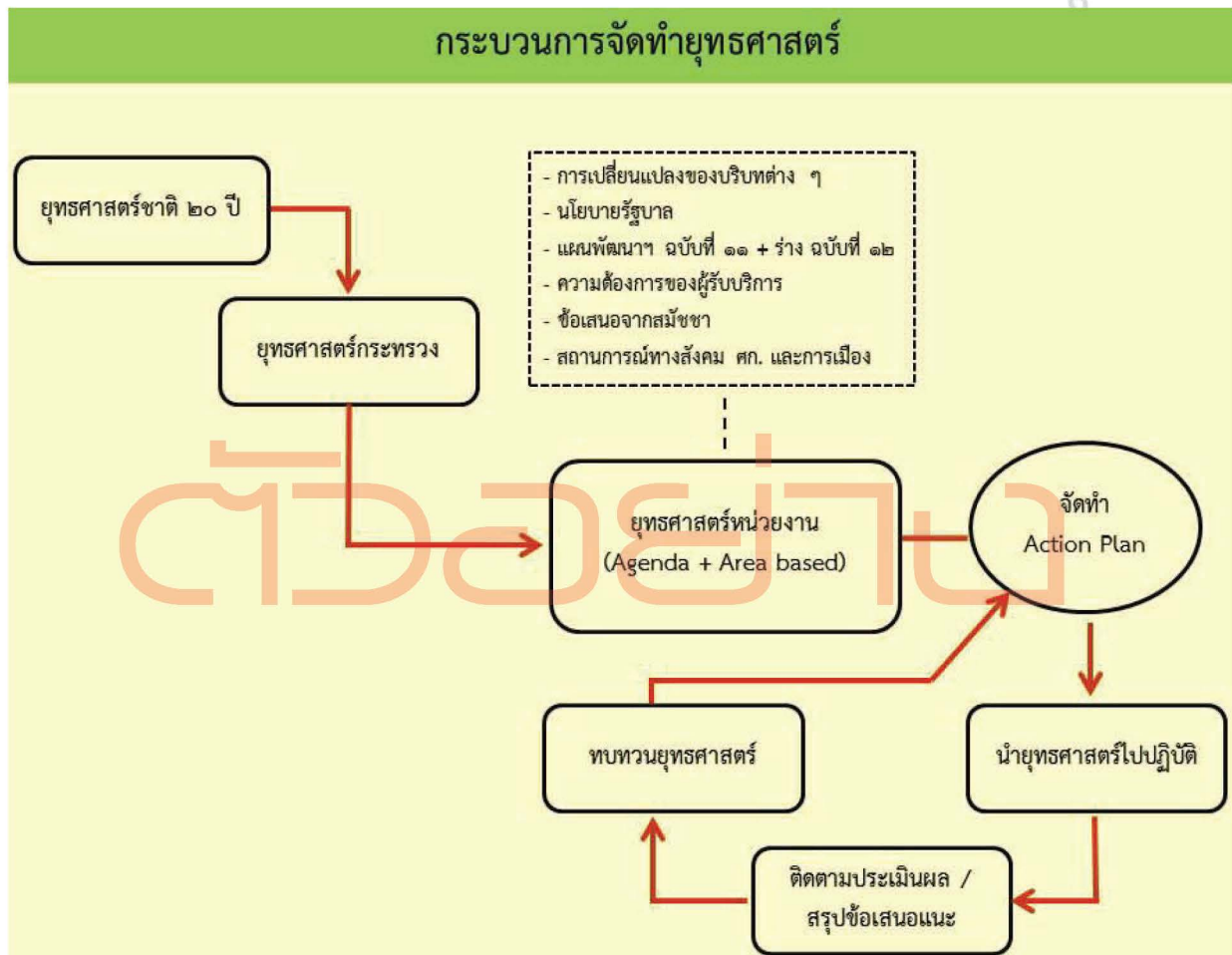
สำหรับกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวก็มีการจัดแผน/ยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนงานทั้งสองด้าน ของกรม ได้แก่ แผนพัฒนาสตรี ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กำหนด

วิสัยทัศน์ว่า “สังคมเสมอภาคและมีความยุติธรรม ที่สตรีอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มั่นคงปลอดภัย และมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีสตรีอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี” มียุทธศาสตร์รวม ๕ ด้าน ได้แก่ เสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิง ชาย เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง พัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตและ ร่างกาย พัฒนาศักยภาพสตรีเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร และ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลไกและองค์กรสตรีทุกระดับ ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกย่องแผนพัฒนาสตรี ในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ส่วนภารกิจในด้านครอบครัว ก็มี (ร่าง) นโยบายและ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) กำหนดวิสัยทัศน์ที่จะเป็น “สถาบันครอบครัวเป็น เป้าหมายหลักของประเทศที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม และสมาชิกใน ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข” มียุทธศาสตร์รวม ๕ ด้าน คือ ๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพของครอบครัว ๒) สร้างหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว ๓) การบริหารจัดการที่เอื้อต่อความเข้มแข็ง ของครอบครัว ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมเพื่อพัฒนาครอบครัว ๕) พัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อพัฒนา ครอบครัว

นอกจากจะดำเนินการตามยุทธศาสตร์/แผนดังกล่าวข้างต้นแล้ว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวยังมีกฎหมายในความรับผิดชอบ ๓ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ นอกจากนี้ ยังมีพันธกิจที่ต้องดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of Discrimination against Women –CEDAW) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDG) ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สหประชาชาติกำหนด มีกำหนดเวลาดำเนินการระหว่างปี ๒๕๕๙ - ๒๕๗๓ มีทั้งสิ้น ๑๗ เป้าหมาย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ

และครอบคลุมในทุกระดับ ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม การลดความไม่เสมอภาคในและระหว่างประเทศ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีเป้าหมายที่กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบโดยตรง คือ บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงยากจน

ภาพเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่าง ๆ

๒.๑ สถานการณ์สตรี

จากรายงานสถานการณ์สตรีปี ๒๕๕๘ พบว่า ประเทศไทยมีประชากร ๖๕.๑๒ ล้านคน เป็นหญิง ๓๓.๑๒ ล้านคน ชาย ๓๑.๙๘ ล้านคน จากการเก็บข้อมูลพบว่า สถานภาพของสตรีในหลาย ๆ ด้านการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีหลายด้านที่ยังเป็นเรื่องประเด็นท้าทาย

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและความยากจน

อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๗๐.๗ (รวมกำลังแรงงานที่รอฤดูกาล) อยู่ที่ ๓๘.๔ ล้านคน เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง (ผู้ชาย ๒๐.๘ ล้านคน ผู้หญิง ๑๗.๕ ล้านคน) ส่วนใหญ่

อยู่ในภาคเกษตรมากที่สุด แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ (๒๒.๑ ล้านคน) ผู้ชาย ๑๒.๑ ล้านคน ผู้หญิง ๑๐.๐ ล้านคน และเป็นแรงงานในระบบ ๑๖.๑ ล้านคน ผู้ชาย ๘.๘ ล้านคน ผู้หญิง ๗.๕ ล้านคน ทั้งผู้ชายและผู้หญิงทำงานในฐานะลูกจ้างในภาคเอกชนมากที่สุด ผู้หญิงทำงานช่วยธุรกิจครอบครัว (โดยไม่ได้รับค่าจ้าง) มากกว่าผู้ชายเกือบเท่าตัว (ผู้หญิง ๔.๖๘ ล้านคน ผู้ชาย ๒.๖๔ ล้านคน) ผู้ชายเดินทางไปทำงานในต่างประเทศมากกว่าผู้หญิง ในปี ๒๕๕๗ มีแรงงานเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ๖๘,๘๐๒ คน เป็นชาย ๕๕,๓๕๒ คน (ร้อยละ ๘๐.๔๕) และหญิง ๑๓,๔๕๐ คน (ร้อยละ ๑๙.๕๕) อัตราการว่างงานและจำนวนชั่วโมงการทำงานของหญิงชายใกล้เคียงกัน

ผู้หญิงยากจนลดน้อยลง จากข้อมูลในปี ๒๕๕๕ มีผู้หญิงที่อยู่ใต้เส้นความยากจน ๘.๔ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๒.๑๓ (น้อยกว่าปี ๒๕๕๐ ที่มีผู้หญิงยากจนร้อยละ ๑๙.๖๘) และยากจนน้อยกว่าผู้ชายซึ่งมีร้อยละ ๑๓.๑๘ หัวหน้าครัวเรือนหญิงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับหัวหน้าครัวเรือนชาย ในปี ๒๕๕๖ มีหัวหน้าครัวเรือนหญิง ร้อยละ ๓๕.๖ ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นหญิงมีรายได้น้อยกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นชาย

สถานการณ์ด้านสังคม

การศึกษา

จากสถิติปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๕ ผู้ชายมีปีการศึกษาเฉลี่ยมากกว่าผู้หญิงเล็กน้อย จนกระทั่ง ปี ๒๕๕๖ ผู้ชายและผู้หญิงมีปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากัน คือ ๘.๙ ปี ในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา มีนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง แต่ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาเป็นต้นไปมีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายเกือบครึ่ง ในระดับอุดมศึกษามีนักศึกษาชายน้อยกว่านักศึกษาหญิงมาก ยกเว้นในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งวุฒิการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรม ผู้หญิงที่อายุเกิน ๑๕ ปี อ่านหนังสือและเขียนหนังสือได้น้อยกว่าผู้ชาย คือ ร้อยละ ๙๑ ในขณะที่ผู้ชายอยู่ที่ร้อยละ ๙๕ ในช่วงอายุ ๑๕ – ๒๔ ปี ผู้หญิงอ่านหนังสือมากกว่าผู้ชาย แต่เมื่อมีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ผู้หญิงกลับอ่านหนังสือน้อยกว่าผู้ชาย ผู้ชายใช้คอมพิวเตอร์มากกว่าผู้หญิงเล็กน้อย ในขณะที่ผู้หญิงใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ชายเล็กน้อย

สุขภาพ

อายุขัยเฉลี่ยของประชากรไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้หญิงมีอายุยืนยาวกว่าผู้ชาย (๗๘ ปี และ ๗๑ ปี ตามลำดับ) จากการสำรวจในปี ๒๕๕๕ พบว่า ในช่วง ๑ ปี ก่อนการสำรวจ ในภาพรวมหญิง ๑ คน มีอัตราการเจริญพันธุ์ ๑.๘ คน ผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีอัตราการคลอดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ละปีจะมีเด็กเกิดจากแม่วัยรุ่นประมาณ ๑๓๖,๗๓๔ คน จากการคลอดทั้งหมดปีละ ๘ แสนคน เฉลี่ยวันละ ๓๗๔ คน ชั่วโมงละ ๑๕ คน หรือ เท่ากับ ๖๕ คนต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน ผู้หญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๙.๓) รับการคุมกำเนิด

สำหรับปัญหาการติดเชื้อเอชไอวี จากข้อมูลปี ๒๕๕๖ ของสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบว่า พนักงานบริการทางเพศเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีมากที่สุด อัตราป่วยในทุกกลุ่มอายุ (๐ – ๖๐ ปี) พบว่า เพศชายมีสัดส่วนของอัตราป่วยเอดส์สูงกว่าเพศหญิงเท่ากับ ๒ : ๑ แต่ในทางกลับกัน พบว่า ในกลุ่มวัยรุ่น (นักเรียน/นักศึกษา) อายุ ๑๐ - ๑๙ ปี มีแนวโน้มพบว่า เพศหญิงมีสัดส่วนของอัตราป่วยเอดส์ สูงกว่าเพศชายเท่ากับ ๒ : ๑

สถานการณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

สัดส่วนของผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจยังมีน้อย ทั้งในภาครัฐและการเมือง ในปี ๒๕๕๖ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญร้อยละ ๑๗.๐๕ ข้าราชการตุลาการ ร้อยละ ๑๐.๖๔ ข้าราชการอัยการร้อยละ ๑๕.๖๖ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญร้อยละ ๒๕ ส่วนข้าราชการตำรวจ ตุลาการศาลปกครอง และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ไม่มีผู้หญิงดำรงตำแหน่งระดับสูงเลย ยกเว้น ข้าราชการรัฐสภาสามัญ มีผู้บริหารเป็นผู้หญิงถึงร้อยละ ๗๐

ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น แต่ยังเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าผู้ชายมาก ในปี ๒๕๕๔ ผู้หญิงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ร้อยละ ๑๖.๐๐ และแบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ ๑๕.๒๐ ในปี ๒๕๕๗ ได้รับเลือกเป็นวุฒิสมาชิก ร้อยละ ๑๕.๕๘ ในขณะที่ผู้ชายได้รับเลือกเป็นวุฒิสมาชิก ร้อยละ ๘๔.๔๒

ในภาคธุรกิจเอกชน ผู้หญิงยังมีโอกาสน้อยในระดับการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายขององค์กรน้อยกว่าผู้ชายเช่นเดียวกัน แต่มีสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคราชการ อย่างไรก็ดี จากผลสำรวจประจำปี ๒๕๕๖ ของแกรนท์ ธอร์นตัน ระบุว่า ประเทศไทยมี CEO ผู้หญิงร้อยละ ๔๕ ซึ่งเป็นสถิติสูงสุดของโลก

ในสื่อมวลชนมีผู้หญิงทำงานมากขึ้นทั้งสายผู้สื่อข่าวและการบริหาร แต่ยังมีสัดส่วนที่น้อยกว่าผู้ชาย การมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ เช่น ในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ผู้หญิงยังมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้น้อยมาก และยังขาดข้อมูลของผู้เข้าร่วมในกระบวนการ

สถานการณ์ด้านความรุนแรงต่อสตรี

ในปี ๒๕๕๗ มีผู้หญิงและเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงเข้ารับบริการที่ศูนย์พึ่งได้ของกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งสิ้น ๑๓,๕๕๕ ราย เป็นผู้หญิง ๗,๖๖๖ ราย เด็ก ๖,๓๓๓ ราย เฉลี่ยถูกทำร้ายวันละ ๓๘ ราย รับบริการที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีในโรงพยาบาล ๘ แห่ง จำนวน ๕๕๘ ราย บาดเจ็บและครอบครัว ๗๐๕ ราย จากข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว จาก www.violence.in.th มีเหตุการณ์ความรุนแรง ๕๒๘ ราย